BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIA SIBIU

Anul al 55-lea | 14 Pagini | EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei } | 14 Pagini | Nr. 51 Luni 21 Februarie 1938

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-lui P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

DREPTUL DE PETIȚIONARE AL CETĂȚENILOR

Dreptul de petiționare îl are fiecare cetățean. El e înscris în Constituție, — ceeace dovedește însemnătatea ce o au în viața publică relațiunile dintre cetățeni și stat prin organele sale, relațiuni sub forma de petițiuni subscrise.

Guizot a constatat cum dreptul de petiționare îl găsim la originea dreptului de inițiativă și de control al Parlamentului față de puterea executivă.

Cu toată importanța, în sine, a acestui drept, în practică el ajunsese aproape iluzoriu.

Majoritatea petițiilor adresate diferitelor autorități publice, de către cetățenii modești, care nu aveau posibilitatea să facă apel la bună voința, sau protecția deputaților, senatorilor și a persoanelor „cu trecere" în ministere, se rătăceau prin birouri.

Funcționarii nu se considerau obligați să cerceteze cu atenție petițiile, și să răspundă celor ce le-au subscris, dacă cererile lor au fost, sau nu aprobate. Cu prilejul desbaterilor din Parlament ale Constituției modificată în 1923, s'a propus un aliniat la art. 31 cu următorul cuprins :

„Autoritatea căreia i s'a adresat o petițiune este îndatorată să răspundă de grabă petiționarului, arătând rezoluțiunea pusă pe petiția sa și pe scurt motivele de fapt și de drept ale rezoluțiunii".

Amendamentul acesta a fost respins sub motiv că el ar necesita „dublarea numărului funcționarilor"; sau, pentru că nu prevedea și sancțiuni în cazul când nu se vor respecta dispozițiile cuprinse într'însul.

In asemenea condiții dreptul de petiționare înscris în Constituție a rămas platonic, pentru majoritatea cetățenilor.

Cu prilejul acelorași dezbateri constituționale s'a atras atenția asupra inconvenientelor ce le prezintă neluarea în serioasă considerație a petițiilor, în ce privește raporturile dintre stat și cetățeni.

Cum majoritatea cetățenilor prin petițiile lor se plâng împotriva unor ilegalități, sau abuzuri săvârșite de organele autorității publice și cer să li se facă dreptate, să se ia măsuri împotriva agenților administrativi învinuiți de abateri — mai mult, sau mai puțin grave — dela îndatoririle lor — cu atât e mai necesară examinarea atentă a plângerilor de către organele competinte, rezolvarea lor și comunicarea răspunsurilor, fără întârziere, petiționarilor.

De aceea măsurile luate de ministerele de interne, de finanțe și al sănătății publice, în privința rezolvării petițiilor adresate de cetățeni, sunt semne bune de îndreptare a moravurilor noastre administrative.

Dar, ele au valoare numai prin aplicarea lor uniformă la toate autoritățile publice și în așa condiții, în cât să prezinte toate garanțiile cetățenilor, că dreptul de petiționare este o realitate, iar nu o ficțiune.

Variația măsurilor în această materie nu e bună.

Pentru ce ministerul de interne să aibă un serviciu special pentru primirea petițiilor, iar la alte ministere să se prezinte petițiile direct șefilor de servicii?

Aceleași măsuri să fie introduse și aplicate cu strictețe în toate ministerele și autoritățile publice. Iată metoda cea mai bună, care va putea da rezultate practice și va face cu putință respectarea art. 31 din Constituție relativ la dreptul de petiționare al cetățenilor.

CONSTITUȚIA

Constituția României a fost promulgată la 1 Iulie 1866.

Ea a suferit modificări în 1879, 1884 și 1917, — când s'au constituționalizat prin articolul 19 exproprierea și împroprietărirea.

Constituția României Mari a fost promulgată la 29 Martie 1923.

Un număr de 52 articole din vechea Constituție au rămas intacte.

S'au făcut înlocuiri de cuvinte sau de expresiuni socotite improprii în 9 articole.

Modificări ușoare, care nu schimbă sensul vechilor texte, au suferit 18 articole.

Au fost completate 19 cu dispozițiuni determinate de întregirea neamului.

Modificări radicale s'au făcut în 34.

Numărul celor noui este de 15.

Constituția veche cuprindea 128 articole; cea nouă cuprinde 138.

Schimbările radicale se referă la: teritoriul României, drepturile Românilor, fără deosebire de origină etnică, de limbă sau de religie, dreptul eventual de vot al femeilor și egalitatea celor două secții în privința drepturilor civile, naturalizările, garantarea proprietății de orice natură, libertatea conștiinței și a cultelor, libertatea învățământului și obligativitatea celui primar, consiliile județene și comunale, finanțele, senatorii de drept

(Continuare in pagina 2-a)

La biserica St. Louis des Invalides din Paris s'a oficiat, în prezența generalului Gamelin, comandantul unic al armatei franceze, un serviciu divin în memoria ofițerilor și soldaților din diviziile alpine, morți la datorie în timpul războiului mondial.

PAUL MOLDA (Exp. „Universul")

FRUCTE

Răspuns unei scrisori

de STELIAN POPESCU

—oXo—

Problema evreiască face în ultimul timp obiectul discuțiilor din lumea întreagă. Este îmbucurător, în această direcțiune, că și evreii din țară caută să se ocupe de ea, privind-o și din alt punct de vedere de cât acela al urii sau îndărătniciei cu care o tratau până acum câtva timp unii dintre ei.

Zilele trecute am primit o scrisoare interesantă dela un cetățean evreu, semnată Julius Schmidt — care pare a fi rabin, după numeroasele citate biblice întrebuințate în scrisoarea ce mi-a trimis — ca răspuns la versetul din Psalmul lui David, cuprins în articolul meu de zilele trecute.

Inainte de a intra în miezul chestiunii, pe care vrea să o trateze, d. Schmidt socotește că eu trebuie să fiu un om bun și bun creștin și ca atare nu înțelege de ce doresc peirea lui Israel, când și Israel este făptura mâinilor lui Dumnezeu, ca și românul, ca și grecul, ca și turcul, ca și toate neamurile pământului și când însuș Mântuitorul spune că „a fost trimis pentru oile cele rătăcite ale casei lui Israel"; și de ce să nu-mi aduc aminte că „și câinii mănâncă dela masa stăpânului" și că „în ce măsură veți măsura, vi se va măsura".

Mai departe, d. Schmidt amintește părerea rabinului Gamaliel care, atunci când evreii au voit să judece și să condamne pe Apostolul Petru, le-a spus: „Dați-i drumul, căci dacă este lucrare de mână omenească ceeace face el, se va risipi, iar dacă este lucrare dela Dumnezeu, degeaba ne opunem, că nu se va risipi, și teamă-mi este că este lucrare de mâna lui Dumnezeu". Și termină d. Schmidt : „Așa a fost și creștinismul : s'a răspândit pe tot pământul și a dus în lume solia mesianică".

Dacă mulțumesc domnului Schmidt, pentru cuvintele amabile adresate mie personal, nu mă pot opri de a-i arăta, încă odată, că este profund greșit, — în cazul când este de bună credință, — socotind că chestiunea evreiască ar fi de natură religioasă în țara românească. Eu am arătat în atâtea rânduri — și au arătat și alții — care este adevărul, dovada peremptorie o face faptul, că până când problema evreiască n'a luat caracterul de invazie, care este de recentă dată, ea n'a avut acuitatea de azi, cu toate că s'au găsit voci răslețe care să atragă — uneori cu răutate — atenția asupra problemei evreiești, care totuș nu era neliniștitoare.

In ce privește spusele rabinului Gamaliel, la care se referă d. Schmidt, fac o distincție. Ori d. Schmidt se înșeală pe el, când crede că, dacă Israel este de la Dumnezeu, orice acțiune în contra lui este zadarnică, căci el va birui, ori vrea să ne înșele, pe noi, când, lăsând să se înțeleagă că creștinismul este dela Dumnezeu, trebue să-i lăsăm pe evrei în pace, căci creștinismul tot va birui. Cu alte cuvinte, să nu mai ne preocupăm de problema evreiască.

Dacă problema ar fi numai de natură religioasă, eu bucuros aș opta pentru ipoteza aceasta ,dar ea, în afară de latura economică, ce ne interesează într'un grad foarte mare, și peste care nu se poate trece ușor, mai are și altă latură cu totul periculoasă :

Cei mai mulți dintre evreii din România sunt veniți prin fraudă, trăiesc aci din și prin fraudă, în detrimentul românilor, sunt agenții tuturor teoriilor subversive, sunt clienții tuturor pușcăriilor prin escrocheriile de tot felul pe care le săvârșesc, sunt exponenții tuturor corupțiunilor, sunt fermentul de dizoluție în tânărul nostru stat înghebat cu atâta suferință și atâtea sacrificii. Numai în ultima lună, judecătorul de instrucție a identificat în Capitală 580 medici evrei cari au diplome false. Noi nu avem nici putința, nici personalul necesar, să putem ține piept în liniște, acestui val de dizoluție și de aceea problema aceasta va trebui rezolvată cu un moment mai de vreme și din cauza acestui evident pericol.

Așa se pune problema aci în țară și așa se va pune și la Geneva și va trebui să se rezolve pașnic în favoarea noastră, căci nu se poate să se găsească acolo oameni cari să vrea cu orice preț ca țara noastră să fie azilul tuturor agenților de dizoluție, fiindcă sunt de origină evreiască.

Dar d. Schmidt, în scrisoarea sa, mai atacă o problemă, aceea a lipsei misionarismului creștin român, care ar fi putut să dea altă rezolvare problemei evreești și de aceea face apel la mine, ca să influențez pe Inalt Prea Sfințitul Patriarh, șeful de azi al guvernului român, ca să se preocupe mai deaproape de ea, fiindcă poate să aibă un efect răsunător.

Mărturisesc că, în direcția aceasta, problema ar putea avea o deslegare ușoară, dacă nu s'ar ști cele ce s'au petrecut în Spania evului mediu, când unii evrei din ordin au trecut la creștinism pentru a scăpa de greutățile momentului dar la ei acasă continuu să practice religia mozaică. Totuș, nimeni n'a împiedicat pe evreii cari au voit să se creștineze, să facă acest pas, când s'a dovedit că el este rezultatul unui imbold sufletesc, iar nu al unui interes material de moment.

Biblia este o carte înțeleaptă și este una, d-le Schmidt, iar interpretarea ei talmudică este alta și a sucit mintea multora dintre evrei. Din această cauză a devenit odioasă o mare parte din rasa d-tale.

Un lucru este însă cert și să rămână stabilit, d-le Schmidt. Problema evreiască nu este, la noi în țară, o chestie religioasă, cum au căutat s'o prezinte lumii apusene, aceia dintre coreligionarii d-tale, cari au intrat în presa din România și cari v'au făcut mai mult rău decât orice alt dușman al rasei dv. Stăpânind presa românească, ei și-au pierdut capul cum și-l pierd de obicei toți evreii cari ajung într'o situație superioară. D-ta, ca evreu, știi acest lucru și mai știi și cât rău a făcut neamului evreesc aceastâ lipsă de stăpânire. Este un defect al rasei d-stră și-l veți purta cât timp veți exista ca rasă deosebită și îmbătată de talmudica interpretare că numai dv. sunteți poporul ales de Dumnezeu.

De aceea pentru o bună soluție a problemei evreești trebue ca, cei dintâi d-voastră evreii să vă aduceți aminte de cuvintele profetului David care în psalmul 50 spune :

„Inimă curată și duh „drept zidește întru mi„ne Dumnezeule" și să lucrați în consecință, dând la o parte cu totul talmudul, care v'a făcut atât de mare rău.

—xxxoxxx—

INDEPENDENTA LITUANIEI

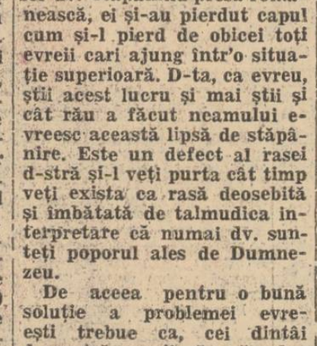

Miercuri 16 Februarie, a fost aniversarea independenței Lituaniei, al cărei președinte este d. Antonos Smetana.

—xox—

M. S. REGINA MARIA IN TRECERE PRIN TRIEST

Triest 18 (Rador). — *M. S. Regina Maria a României a sosit în cursul după amiezii la Triest.*

După o ședere de două ore în gară, în cursul căreia Majestatea Sa nu a coborât, trenul și-a continuat călătoria spre Merano.

—xxxoxxx—

S'a semnat acordul comercial greco-român

Atena, 18 (Rador). — **D. Eugen Filotti, ministrul României la Atena, fiind autorizat de guvernul din București, a semnat, împreună cu delegații Greciei, acordul comercial dintre cele două țări.**

—xxxoxxx—

FILME

O mașină urcă dealul Văcărești.

Innăuntru, o tânără cu părul roșu și cu ipitori galbene pe fruntea defrișată de sprâncene, se uită nerăbdătoare pe fereastră.

— Merji deja prea încet: Iți dau un supliment dacă ajunji mai repede !

Șoferul îi arată aparatul: 80 kilometri pe oră.

— Ce foame trebue să aibă Imergold ! se gândește ea, privind marele pachet cu bunătăți. Și ce plăcere o să aibă când m'o vedea !

Deschizând ușa înnainte de a se opri automobilul și repezindu-se la poarta de fer, ultă să achite cursa.

— Aștept ?

— Nu. Eu stau aici două ore. Să-ți zic ceva. Vino să mă iei și să mă duci înnapoi.

— Am pățit-o de multe ori, își spune șoferul, răspunzând negativ.

După ce-i plătește, sună.

Doi ochi pătrunzători o măsoară prin geamul mobil.

Portarul o recunoaște. De astădată însă îi restitue autorizația de intrare.

— De ce ? ?

— Pentrucă nu mai puteți să-l vedeți.

— E bolnav ! ?

— Nu.

Un strigăt și mai desperat.

— A murit ? !

— Nu. I s'a dat drumul.

— Nu se poate ! Mai avea deja trei luni !

— A intervenit decretul de grațiere.

— Și unde este ? strigă ea.

— Vâd că în loc să vă bucurați, v'ați supărat.

— Cum să nu mă supăr, dacă nu știu unde să-l găsesc !

— Căutați-l la adresa veche.

— El n'are niciodată domiciliu stabil ! Ce mă fac eu fără el !..

Portarul, cunoscându-și oamenii și hârșit în în scene de acest fel, o întreabă calm:

— Te grabești ?

— Nu.

— Atunci, așteaptă-l aici... Nu cred să treacă mult și va fi adus din nou !...

Don José

Austria independentă

In ultimele zile, chestia independenței Austriei dă mult de lucru diplomaților și ziariștilor. Informațiile agențiilor de presă se îngrămădesc în coloanele ziarelor. Mai modeste, desmințirile încearcă să risipească alarma.

Am aflat astfel că d. Hitler ar fi cerut cancelarului austriac să părăsească Liga, spre a pune politica lui în întregime pe axa Roma-Berlin ; că d. Clodius, delegatul Germaniei la Viena pentru negocierile comerciale cu Austria, a primit instrucțiuni să discute chestia unei uniuni vamale austro-germane ; că se proectează o colaborare militară între Austria și Reich; că se va încheia un acord de presă, care, între altele, va prevedea eliminarea evreilor de la ziarele vieneze; că, timp de patru ore, d. Seyss-Inquart ar fi discutat cu d. Hitler mijloacele spre a ajunge la o uniformizare desăvârșită a Austriei cu Germania.

Diplomații francezi și englezi, la rândul lor, se informează la Viena și la Berlin; d-nii Eden și Delbos urmează să facă declarații în parlament, precizând atitudinea lor față de înțelegerea de la Berchtesgaden și urmările ei.

In această atmosferă de alarmă și în așteptarea desfășurării evenimentelor, care vor fi desigur lămurite de discursul d-lui Hitler, la 20 Februarie și de al d-lui Schusschnigg la 23 Februarie, este util să precizăm atitudinea marilor Puteri europene față de problema neatârnării austriace.

Prin art. 88 al tratatului de la St. Germain, independența Austriei este declarată inalienabilă. Austria se obligă să se abție — fără consimțământul Societății Națiunilor, — dela orice act de natură a-i compromite existența, direct sau indirect, pe orice cale ar fi, și în deosebi, până la admiterea ei ca membră a Societății Națiunilor, pe calea participării la afacerile unei alte Puteri.

D. SEYSS-INQUART noul ministru de interne al Austriei

Independența Austriei era deci socotită de tratate ca un element al stabilității Europei Centrale. Ea era garantată de instituția dela Geneva, în care—în 1919— înainte de a fi creată, se puneau atâtea speranțe. Dispoziția că această independență nu putea fi înstrăinată prin participarea la afacerile unui alt stat, era dictată de temerea că pe calea

(Continuare in pagina 2-a)

'ASPECTE SOCIALE DIN ARDEAL'

SATE ȘI PREOȚI

de I. AGÂRBICEANU

Ardealul românesc a fost, în trecutul lui istoric, o țară de „sate și preoți", ca, de altfel, toate ținuturile românești. Și, nu numai în veacurile de iobăgie, lipsite de cultură, ci și întreg veacul al nouăsprezecelea, până la unirea politică, până la războiul mondial, vremuri în care poporul românesc dela Apusul Carpaților, ajunsese și la libertatea socială, și la școala și cartea românească, ba chiar la un serios început de organizare economică, și la una politică, națională defensivă.

Un ținut și un popor de „sate și preoți" nu numai în înțelesul că nu aveam orașele noastre, iar pătura cultă s'a redus multă vreme numai la preoți, ci în înțelesul că acest popor dela sate era sub ascultarea preoților săi. Preoții erau, în toate, conducătorii spirituali ai satelor românești, și au rămas aceiași și în vremuri când se ridicaseră și alți conducători, intelectuali de diferite profesiuni, — cari se coborâră în popor cu acțiuni de caracter politic sau economic.

In așa măsură a fost preoțimea conducătoarea satelor românești din Ardeal, încât ea a trebuit să se pună chiar în fruntea revoluției dela 1848, și, decenii de-arândul, să fie nu numai organul comitetelor naționale, cari directivau atitudinea politică a românilor ardeleni, ci în conștiința poporului dela sate, însăși făuritoarea și reprezentanta acestei politici.

Propagandistul politic român, ori ce poziție ierarhică ar fi avut în clasa cultă, între fruntașii politici, avea nevoe de girul preotului local, pentru a putea lua contact cu populația. Pentru a-i câștiga încrederea, avea nevoe necondiționată de identificarea deplină a păstorului cu programul politic, social ori cultural, pe care-l aducea „străinul", în sat.

Toată activitatea culturală a „Astrei" la sate, tot complexul de sforțări economice, întreaga activitate politică, desfășurată în satele dela Apusul Carpaților până la unire, s'a răzimat pe umărul preoțimei române.

Ea a fost, în întreaga scurgere a veacului trecut, și până la unire, organul propriu de gândire, simțire și hotărire, a țăranimei noastre.

Pentrucă, în întreg trecutul, poporul nu a putut avea încredere decât în preoțimea lui, singura tagmă mai luminată care i-a fost aproape, cu care a crescut și a trăit organic îmbinată.

In ultimele două decenii dinainte de unire apăruseră, sporadic, așa numiții semidocți ai satelor, oameni cari îndrăzneau uneori să se pună în poară cu preotul, să aibă alte păreri. Dar rareori le-a reușit să ducă o fracțiune din popor pe alt drum decât cel arătat de preot. De cele mai multe ori erau înnecați în ridiculizarea, în satira sătenilor.

In 1918, la înapoierea la vetre a celor ce au frământat, toate câmpurile de luptă, patru ani, s'a putut vedea ce însemna încă preoțimea noastră pentru țăranul ardelean.

Oameni cari au stat în fața morții, cari au cunoscut atâta lume străină, cu alte moravuri de cât ale noastre, cari au fost infectați de doctrinele subversive ce au surpat fronturile de luptă, — întorși acasă au putut intra, în scurtă vreme, sub disciplina și autoritatea preotului.

In așa măsură încât toate pornirile revoluționare cu cari s'au înapoiat foștii ostași, au fost potolite, cu prea puține excepțiuni.

Incă nu s'a studiat și nu s'a apreciat îndeajuns ce rol mare a avut preoțimea ardeleană în primele luni după prăbușirea armatei austro-ungare, și până la venirea armatei române, în disciplinarea satelor, în pregătirea lor pentru marea adunare de unire dela Alba Iulia.

Mulți dintre foștii soldați, în debandada generală a răsturnării lumei vechi, s'au înapoiat cu întreg echipamentul militar. Satele erau pline de arme. Reprezentanții nedreptăților stăpânirii trecute erau de față. Latifundiile întacte, conacurile boerești în ființă, cu toate bunătățile, autoritate armată lipsă, — câte condiții pentru a se porni un cumplit pârjol revoluționar.

Dar preoțimea a știut canalisa și dorința de răsbunare, și pornirile primare, pe drumul cel larg și drept al înfăptuirii unirii.

Poporul satelor a intrat, din nou, sub îndrumarea cuminte și românească a conducătorului firesc, al preoțimei.

Puține au fost satele în cari preoții au scăpat din mână conducerea. Și aici, aproape, în tot locul, s'a dovedit că preotul n'a fost la culmea chemării sale în vremea războiului. Ori apoi, în unele sate, s'au întors țăranii mai anarhizați decât în altele. In acestea din urmă, doi-trei ani, nu s'a restabilit vechea disciplină și autoritate. Din unele comune preoții au trebuit să iasă.

Dar după năpădirea năcazurilor zilnice, mai ales în frământările pentru reforma agrară, și elementele anarhisate au simțit din nou nevoia unui povățuitor, și a unei autorități morale. Prestigiul preoțimii s'a refăcut.

Dar nu i-a fost dat să fie de lungă durată!